

A Fővárosi Ítéltábla dr. ... ügyvéd által képviselt ... felperesnek a Dr. ... Ügyvédi Iroda által képviselt ... alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. március 23-án kelt 26.G.41.811/2009/49. számú ítélete ellen az alperes részéről 50. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 330.000 (Háromszázharmincezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 1.234.300 (Egymillió-kétszázharmincnégyezer-háromszáz) forint jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a felperes mint vállalkozó 2003. április 14-i keltezéssel írásba foglalt vállalkozási szerződést kötött az alperessel mint megrendelővel a , szám alatti ingatlanon az alperes beruházásában megvalósuló többszintes, 31 lakásos társasház kivitelezési munkáinak az I. számú melléklet szerinti kivitelezésére I. osztályú minőségben 86.953.000 forint + áfa vállalkozási díjért. A 7. pontban alperes azt vállalta, hogy a végszámlát az épület hiba- és hiánymentes átadása után fizeti ki. A 4. pont értelmében a munka ellenértékének kiegyenlítése a számla benyújtása után 15 banki nappal átutalással történik. A 10. pont a felperes késedelmes teljesítése esetére napi 100.000 forint összegű kötbér fizetését írta elő, kimondva azt is, amennyiben a megrendelő a szerződés II. számú mellékletéhez képest két hét csúszást észlel, az szerződésbontást von maga után. A felperessel megkötött vállalkozási szerződés tárgyán kívül eső munkák elvégzésére alperes más vállalkozókkal kötött szerződéseket.

A perbeli társasház kivitelezési munkákat az alperes állami kamattámogatás mellett 234.821.000 forint összegű hitelkeret biztosítására, 2004. január 26-i lejáratú idővel a ... Rt.-vel 2002. július 26-án megkötött beruházási hitelszerződés alapján igénybe vett kölcsönből finanszírozta. A hitelszerződés a perbeli beruházás megvalósításának kezdő időpontját 2002. július hónapban, végső időpontját 2003. augusztus hónapban határozta meg. A lejáratú időt a felek előbb 2004. március 31. napjára, majd 2004. április 30-ára módosították.

Az alperes 2003. október 15-én kelt levelében a vállalkozási szerződésben rögzített 2003. szeptember 30-i teljesítési határidőre utalva 2003. október 30-ig a létesítmény befejezését, készrejelentését kérte a felperestől azzal, hogy ennek be nem tartása esetén visszamenőlegesen is érvényesíti kötbérigényét.

A felperes részéről írásbeli készrejelentés nem történt, a szerződés szerinti munkák átadás-átvétele tárgyában a peres felek közös jegyzőkönyvet nem vettek fel.

Ugyanakkor a beruházás keretében létesített lakásokat az alperes 2003. december 1-től december 30-ig - a I/1. szám alatti lakás kivételével - hibajegyzék felvétele mellett, átadás-átvételi jegyzőkönyvvel „rendeltetésszerű használatra” átadta a lakások vevőinek. Az átadás-átvételi jegyzőkönyvek mellékletét tartalmazó hibajegyzékek a hibák későbbi kijavításának időpontját nem tartalmazzák.

A I/1. szám alatti lakást az alperes 2004. január 15-én kelt adásvételi szerződéssel értékesítette ... és házastársa részére, a lakás birtokba adására hibajegyzék felvétele nélkül került sor.

Az alperes képviselői (... és ...), valamint a beruházás műszaki ellenőre 2004. január 14-én jegyzőkönyvet vettek fel a társasház épület közös szerkezetek műszaki átadás-átvételének megkezdése tárgyában, amelyben a felperes feladatát képező munkák vonatkozásában a rendeltetésszerű használatot gátló több hiányosságot rögzítettek. Ezt követően ... alperesi alkalmazott 2004. január 29-én emlékeztetőt készített a 2004. január 14-én felvett hibajegyzék „visszaellenőrzéséről”, amelyben továbbra is a rendeltetésszerű használatot gátló hibákat rögzített. A 2004. február 4-én felvett újabb emlékeztetőben a rendeltetésszerű használatot gátló hibák már nem szerepeltek, a még fennálló egyéb hibák, hiányosságok felsorolása mellett az okirat azt rögzíti, hogy „a 02.11-i határidő tartása esetén a ház műszakilag 01.14-ével (műszaki átadás-átvétel megkezdése) átadottnak, illetve átvettnek tekinthető. A pénzügyi elszámolás, végszámla kifizetése ezt követően történhet.”

A kivitelezés tartama alatt a felperes szakasz-számláit a szerződéses ütemtervtől eltérően állította ki. A számlák ellenértékét az alperes anélkül fizette ki, hogy az elvégzett munkanemek átadás-átvételi jegyzőkönyvben rögzítésre kerültek volna. A felperes ... számú utolsó szakasz-számláját 2003. december 29-én 14.000.000 forint + áfa, azaz bruttó 17.500.000 forintról állította ki 2004. január 14-i fizetési határidővel, a számla alapjául szolgáló munkák teljesítésének időpontjaként 2003. december 29. napját feltüntetve. E számla alapján az alperes 2004. március 29-én 3.000.000 forintot, majd 2004. április 8-án 6.000.000 forintot utalt át a felperes részére.

A 2004. április 2-án tartott egyeztetésről készült, mindkét fél képviselője által aláírt jegyzőkönyvben rögzítették, hogy az alperes telefaxon közölte a felperessel kötbérigényét, amelyet a 2003. szeptember 30-tól 2004. február 2-ig terjedő

időszakra kíván érvényesíteni 12.700.000 forint összegben, továbbá abból eredő kártérítési igényét is közölte, hogy a ház beázik.

Az alperes emellett bejelentette minőségi kifogásait, valamint azt, hogy a minőségi problémák miatt a szerződéses összeg 10 %-át, 8.500.000 forintot 2005. április 5-ig visszatartja; a vitatott összeg 50 %-a 2004. október 2-án felszabadulhat, amennyiben ez idő alatt az üzemeltetést gátló körülmény nem merül fel. A felek kölcsönös egyeztetés után az elmaradó munkák összegét 2.110.000 forintban, a lakások vevői által megrendelt pótmunkák összegét 1.845.000 forintban, a többi (alperes által megrendelt) pótmunkát 9.000.000 forintban határozták meg azzal, hogy utóbbi nem tartalmazza a szerkezetépítőtől átvállalt munkák, valamint az udvari bádigos szerkezetek árát; az udvari bádigos szerkezeteket a megrendelő (alperes) akkor ismeri el, ha azokat a felperes I. osztályú minőségűre javítja. A jegyzőkönyv azt is tartalmazza, a fentiek összegzése, valamint a szerződés szerinti összegből még fennálló 3.513.000 forint figyelembevételével felperes 12.248.000 forint összeg benyújtására lenne jogosult az alperes felé, az alperes kötbér követelésére tekintettel „a fenti számla összegét” javasolja összevetni a kötbér összegével, amivel a felperes nem ért egyet. A jegyzőkönyv szerint továbbá a felek megállapodtak abban, hogy alperes a decemberben benyújtott számla összegéből a már kifizetett 3.000.000 forinton túl további 6.000.000 forintot a számlakifizetés írásban jelzett feltételének teljesítése után 2004. április 6-án kifizet a felperesnek, ezzel az elfogadott számla a visszatartott 8.500.000 forinttal együtt rendezett. A felperes képviselője a jegyzőkönyvön szereplő aláírásokat követően kézírással azt a megjegyzést vezette az okiratra, hogy a visszatartás összegével és idejével nem ért egyet.

A felperes 2004. július 6-án kelt és július 13-án kézbesített levelében a vállalkozási szerződésből eredő lejárt követelése megfizetését kérte az alperestől.

A felperes ezt követően 2004. augusztus 30-án 2004. szeptember 17-i fizetési határidővel további 3 számlát állított ki az alperes részére: „pótmunkák” megjelöléssel 11.560.234 forint összegről; „szerződés szerinti” megjelöléssel 4.391.250 forintról, „udvari bádigozás” megjelöléssel 598.895 forintról. Az alperes a számlákat 2004. szeptember 3-án kelt levelével visszaküldte azzal, hogy a számlák ellentétesek a jegyzőkönyv megállapításaival és az előzetes megállapodásokkal. A felperes 2005. május 27-én kézbesített levelében a felek közötti egyeztetésről készült jegyzőkönyvre is utalva 12.846.895 forint 8 napon belüli megfizetésére szólította fel az alperest, aki a felszólításnak nem tett eleget.

Az alperes a ... számú szakasz-számla összegéből visszatartott 8.500.000 forintból 2004. október 4-én 2.880.104 forintot, 2005. április 8-án 4.000.000 forintot kifizetett, a fennmaradó 1.619.896 forint tekintetében fizetési kötelezettségének nem tett eleget.

A felperes 2006. március 29. napjától 2008. június 30. napjáig felszámolás alatt állt, az eljárás a felperes és a felszámolási eljárásban nyilvántartásba vett hitelezők közötti egyezséggel, a felperes fennmaradásával fejeződött be. Alperes a felszámolási eljárásban hitelezői követelést nem jelentett be.

Az alperes a perbeli vállalkozási szerződésből eredő hibás teljesítéssel okozott kártérítés megfizetése iránt 2008. szeptember 8-án keresetet indított felperes ellen a Debreceni Városi Bíróságon. Keresetétől 2010. június 24-én elállt, majd miután

ahhoz a jelen per felperese nem járult hozzá, keresetét a perköltségre szállította le. A Debreceni Városi Bíróság a módosított keresetet a fellebbezés hiányában 2010. szeptember 7-én jogerőre emelkedett 55.G.40.094/2010/7. számú ítéletével elutasította.

A felperes 2009. és szeptember 28-án kézbesített levelében 18.635.795 forint és járulékai megfizetésére szólította fel alperest a vállalkozási szerződéssel összefüggésben.

A felperes 2009. október 30-án előterjesztett, a Ptk. 198. § (1) bekezdésére, 277. § (1) bekezdésére és 300. §-ára alapított keresetében az alperest 18.653.791 forint és ebből 1.619.896 forint után 2004. január 14-től, 15.310.000 forint után 2004. április 2-től, 1.125.000 forint után 2004. május 20-tól, 598.895 forint után 2004. május 20-tól a kifizetésig a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére, továbbá 2.880.104 forint után 2004. január 14-től 2004. október 1-ig, 4.000.000 forint után 2004. január 14-től 2005. április 8-ig a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni.

A kereseti előadás szerint a 2003. december 19-én 17.500.000 forintról kiállított felperesi számla szerinti vállalkozói díjból az alperes jogosulatlanul tartott vissza biztosítéki céllal 8.500.000 forintot, mert arra a vállalkozási szerződés nem jogosította fel, a díjvisszatartásról a felek között a 2004. április 2-i egyeztetésen sem jött létre megállapodás, továbbá a díjvisszatartás Ptk. 306. § (4) bekezdése szerinti feltételei sem álltak fenn, mert az alperes részéről sem konkrét hibajelentésre, sem szavatossági igény érvényesítésére nem került sor. A visszatartott összegből még fennálló 1.619.896 forint tartozását és a számla szerinti esedékesség időpontjától számított késedelmi kamatot alperes vállalkozói díj címén köteles megfizetni. Továbbá a visszatartott összegből 2004. október 1-jén kifizetett 2.880.104 forint, illetve 2005. április 8-án kifizetett 4.000.000 forint után alperes az esedékességtől a kifizetésig késedelmi kamatfizetési kötelezettség terheli.

A felperes állította, az alperes annak ellenére, hogy a felek közötti 2004. április 2-i egyeztetés jegyzőkönyvében rögzítetten elismerte azt, hogy felperes a szerződés keretében végzett munkák után a szerkezetépítőktől átvállalt munka és az udvari bádogos szerkezetek tekintetében átvállalt munka ellenértékén felül még 12.248.000 forint + áfa, azaz bruttó 15.310.000 forintra jogosult, ezen összeg tekintetében sem tett eleget fizetési kötelezettségének. Az alperes továbbá felszólítás ellenére nem fizette meg a szerkezetépítőktől átvállalt munka 900.000 forint + áfa, azaz bruttó 1.125.000 forint ellenértékét, sem az udvari bádogos munkákért járó bruttó 598.895 forintot, annak ellenére, hogy a 2004. április 2-i egyeztetésen létrejött megállapodás értelmében felperest a 12.248.000 forint + áfa összegű vállalkozói díjon felül ezek az összegek is megilletik, és azok kifizetése a 2004. május 20-i visszaigazolással esedékessé vált.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Azt állította, közte és a felperes között a 2004. április 2-i egyeztetésről készült jegyzőkönyvbe foglaltan a Ptk. 240. §-a szerinti egyezség jött létre a perbeli beruházással kapcsolatos teljes körű és végleges elszámolás tárgyában, amelyben a vállalkozási szerződés alapján az alperest a felperessel szemben terhelő tartozás összegét 12.248.000 forintban

állapították meg. Az egyezsége figyelemmel a felperes ezt meghaladó követelése megalapozatlan.

Az alperes véleménye szerint továbbá az egyezés szerinti összeg 2004. április 2-i esedékességére figyelemmel a felperesi követelés elévült, a kereset ezért sem vezethet eredményre.

Az alperes késedelmi kötbér, valamint kártérítés címén a felperessel szemben fennálló követelésére hivatkozással a keresettel érvényesített összeg erejéig beszámítási kifogást terjesztett elő és erre tekintettel is kérte a kereset elutasítását. A beszámítási kifogás szerint a vállalkozási szerződésben rögzített 2003. szeptember 30-i teljesítési határidővel szemben a felperes csak 2004. február 4-én teljesített szerződésszerűen, mert a rendelkezésre álló jegyzőkönyvekből, emlékeztetőkből megállapíthatóan a lakhatást gátló körülményeket erre az időpontra hárította el. A 127 napos késedelemre és a vállalkozási szerződés szerinti napi 100.000 forint késedelmi kötbérre tekintettel a felperes 12.700.000 forint késedelmi kötbért tartozik megfizetni, amely tartozása a felperessel szembeni követelésébe beszámítandó.

Az alperes állította azt is, a felperes teljesítési késedelme miatt a beruházás finanszírozására kötött banki hitelszerződésből eredően a 2003. október 1. és 2004. április 28. közötti időszakra 7.110.399 forint összegű többlet ügyleti kamatfizetési kötelezettsége keletkezett, ezt kárként a felperes köteles megfizetni, illetve a kereseti követelés erejéig ezen igény vonatkozásában is beszámításnak van helye. Ugyancsak kártérítési felelősség terheli a felperest azért, hogy késedelme miatt a I/1. szám alatti lakás értékesítése áthúzódott 2004. évre, emiatt az áfa-törvény változása folytán a lakás értékesítésével összefüggésben az alperesnek 1.715.000 forint áfát kellett fizetnie.

Alperes a beszámítási kifogásként érvényesített kártérítési igénnyel kapcsolatos kérdések tisztázására igazságügyi könyvszakértő kirendelését indítványozta. A beszámítási kifogással szembeni felperesi védekezés tekintetében vitatta, hogy a kivitelezés során a felperesi késedelem kimentésére alkalmas akadályozó körülmények merültek fel, a perben beszerzett igazságügyi szakértő erre vonatkozó megállapításait nem fogadta el, annak bírói felülmérlegelését kérte.

A felperes az elévülési kifogás és a beszámítási kifogás megalapozottságát is vitatta.

A beszámítási kifogással összefüggésben állította, a perbeli vállalkozási szerződés tárgyát képező lakások 2003. december 15-vel rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban átadásra kerültek, így ebben az időpontban a szerződés teljesítettnek minősül, az ezt meghaladó késedelemre az alperes megalapozatlanul hivatkozik. A szerződés szerinti teljesítési határidő és a 2003. december 15-i teljesítés időpontja közötti késedelem ugyanakkor nem a felperesnek felróható okból, hanem azért merült fel, mert az alperes késett a munkaterület átadásával, nem biztosította a zavartalan munkavégzéshez szükséges áramellátást, továbbá a munkafeltételek biztosítása körében rá háruló egyéb közbenső szolgáltatási kötelezettségeinek sem tett eleget, így a késedelem ezért nem róható a felperes terhére. A felperes hivatkozott arra is, hogy az utóbb megrendelt pótmunkákra

tekintettel a felek szóban módosították a szerződésben rögzített 2003. szeptember 30-i teljesítési határidőt.

Az elsőfokú bíróság 2012. március 23-án meghozott 26.G.41.811/2009/49. számú ítéletével alperest a felperes részére 15.428.791 forint, továbbá 1.619.896 forint után 2004. január 15. napjától a kifizetésig, 13.808.895 forint után 2004. szeptember 18. napjától a kifizetésig, míg 2.880.104 forint után 2004. január 15. napjától 2004. október 1-ig, 4.000.000 forint után 2004. január 15-től 2005. április 8-ig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékének megfelelő késedelmi kamat, valamint 714.939 forint perköltség megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Úgy rendelkezett továbbá, hogy a le nem rótt 900.000 forint kereseti illetékből 153.000 forintot a felperes, 747.000 forintot az alperes köteles külön felhívásra megfizetni az államnak.

Az elsőfokú bíróság ítélete indoklásában mindenekelőtt az alperesi elévülési kifogást vizsgálva a Ptk. 396. §-ában, 397. § (1) bekezdésében, 402. §-ában, 403. § (2) bekezdésében, valamint 405. § (1) bekezdésében foglaltakra utalva rögzítette, a perbeli esetben sem a kivitelezési munkák jogszabályi rendelkezések szerinti felperesi készre jelentésére, sem szabályszerű átadás-átvételi eljárásra a peres felek között nem került sor, ugyanakkor a bírói gyakorlat szerint formális átadás-átvételi eljárás hiányában is megállapítható az építési vállalkozási szerződés teljesítése. A perben kirendelt igazságügyi szakértő aggálytalan véleménye és a perben rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján az volt megállapítható, hogy a perbeli vállalkozási szerződésből eredő feladatait a felperes 2004. január 14-ével teljesítette. A felperesi teljesítés 2004. január 14-i időpontjára tekintettel a felperes vállalkozói díjkövetelése ezen a napon, 2004. január 14-én esedékessé vált. Ezt követően a peres felek 2004. április 2-i megállapodásukban a felperesnek járó hátralékos vállalkozói díj összegét is meghatározták, a vállalkozói díjra nézve közöttük egyezség jött létre, amelyben az alperes tartozását elismerte. E megállapodás annak a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezésével megállapíthatóan a 12.248.000 forinton felül a szerkezetépítőktől átvállalt pótmunkák 900.000 forint + áfa összegű ellenértékére és az udvari bádogos szerkezetek tekintetében átvállalt pótmunkák 479.116 forint + áfa összegű ellenértékére is kiterjedt. A vállalkozói díj vonatkozásában létrejött egyezség a felperesi vállalkozói díjkövetelésre nézve a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerint megszakította az elévülést, így e követelés öt éves elévülési ideje 2004. április 2. napjától számítandó. A szerkezetépítőktől átvállalt munkákra alapított 900.000 forint + áfa díjigény a fizetésre irányuló felszólítás hiányában 2009. április 2-án elévült, így a Ptk. 325. § (1) bekezdése szerint bírói úton már nem érvényesíthető. A kereseti kérelem szerinti 12.248.000 forint, 598.895 forint, valamint 1.619.896 forint összegű további vállalkozói díjkövetelések tekintetében ugyanakkor az alperesnek 2005. április 27-én kézbesített felperesi fizetési felszólítás az elévülést megszakította, így ezen követelések a 2009. október 30-i perindítás időpontjáig nem évültek el, e vonatkozásban ezért az alperesi elévülési kifogás megalapozatlan.

A beszámítási kifogásként érvényesített alperesi késedelmi kötbérigénnyel összefüggésben az elsőfokú bíróság ismételten utalt a perben beszerzett,

ítélkezése alapjául elfogadott igazságügyi szakértői véleményre, amelynek alapján a Ptk. 246. §-ában és 299. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel azt állapította meg, hogy a felperes terhére 42 nap késedelem róható, a szerződés rendelkezései alapján erre az időtartamra tartozik késedelmi kötbért fizetni. A napi 100.000 forint késedelmi kötbér összegét ugyanakkor eltúlzottnak találta, és azt 50 %-kal mérsékelte. Mindezeket mérlegelve az alperesi kötbérigényt 2.100.000 forint összegben találta megalapozottnak.

A szerződés késedelmes teljesítéséből eredő kártérítési igénnyel kapcsolatos beszámítási kifogással összefüggésben az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § (1) bekezdésére, valamint a Ptk. 246. § (2) bekezdésére, 339. § (1) bekezdésére, 355. § (1) és (4) bekezdésére utalva rögzítette, az alperes kizárólag a késedelmi kötbért meghaladó kára megtérítésére tarthat igényt, ugyanakkor e körben bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Figyelemmel arra, hogy az alperes beszámítási kifogása 2.100.000 forint összegben volt eredményes, az elsőfokú bíróság az alperest vállalkozói díj címén 15.428.791 forint megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a felperes vállalkozói díjigényét elutasította.

A Ptk. 301. §-a szerinti mértékben megállapított késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontját a Ptk. 298. § a) pontjára figyelemmel a felperes által kiállított számlákban feltüntetett fizetési határidő lejártát követő naptól állapította meg az elsőfokú bíróság, így a 2004. január 14-i fizetési határidőre kiállított számla alapján még fennálló 1.619.896 forint vállalkozói díjtartozás után 2004. január 15. napjától, a 2004. április 2-i egyeztetésről készült jegyzőkönyv alapján 2004. szeptember 17-i fizetési határidővel kiállított számla alapján - az eredményes beszámítási kifogásra tekintettel - fizetendő 13.808.895 forint után 2004. szeptember 18-tól kötelezte alperest késedelmi kamat fizetésére, ezt meghaladóan a vállalkozói díj utáni késedelmi kamatkövetelést elutasította.

A 2004. január 14-i fizetési határidővel kiállított számlában szereplő vállalkozói díjból az alperes által visszatartott 8.500.000 forint késedelmes megfizetése miatti felperesi késedelmi kamatigényre nézve az elsőfokú bíróság kifejtette, miután a felek közötti vállalkozási szerződés nem jogosította fel alperest az úgynevezett „jótéjesítési”, garanciális visszatartásra, az alperes az ellenszolgáltatás arányos részének visszatartására a Ptk. 306. § (4) bekezdése alapján lett volna jogosult oly módon, hogy megjelöli a konkrét hibát, az érvényesíteni kívánt szavatossági igényt, illetve az ellenszolgáltatás pontos összegét, ezt azonban elmulasztotta, így a díjvisszatartás nem volt jogszerű. Jogszerűtlen volt a díjvisszatartás azért is, mert az igazságügyi szakértői véleményből megállapíthatóan 2004. január 14-vel a felperesi szolgáltatás rendeltetésszerű használatra alkalmasnak volt tekintendő. A perben rendelkezésre álló iratokból sem volt megállapítható olyan hiba, ami a díjvisszatartás alapjául szolgálhatott volna. Így a 8.500.000 forint kifizetését alperes a Ptk. 313. §-a szerint jogos ok nélkül tagadta meg. Erre tekintettel a késedelem jogkövetkezményeként a Ptk. 298. § a) pontja alapján az esedékesség időpontjától késedelmi kamatot tartozik fizetni, mégpedig 2.880.104 forint után a kifizetés 2004. október 10-i, 4.000.000 forint után a kifizetés 2005. április 8-i időpontjáig.

Az elsőfokú bíróság ... alperes által indítványozott tanúkénti meghallgatása, valamint a felperes teljesítési késedelme miatt felmerült többletkamat megállapítása érdekében az alperes által indítványozott könyvszakértői bizonyítás mellőzését is

részletesen indokolta. Az ítélet indokolása rögzíti azt is, a perben nem merült fel adat, és egyik fél sem hivatkozott arra nézve, hogy a felperessel szemben folytatott, egyezséggel zárult felszámolási eljárásban az alperes részéről történt-e hitelezői igénybejelentés, és így a jelen perben beszámítási kifogás útján érvényesített alperesi követelést a felszámolási eljárásban született egyezség érintette-e, ezért az elsőfokú bíróság a Cstv. 41. § (1) bekezdése teljesülését sem tudta vizsgálni. A perköltség viseléséről a Pp. 81. §-a alapján a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel rendelkezett az elsőfokú bíróság, a felperes pernyertességének arányát 83 %-ban, az alperesét 17 %-ban meghatározva.

Az ítélet keresetnek helyt adó rendelkezésével szemben az alperes terjesztett előfellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a beszámítási kifogás elbírálása körében szükséges további bizonyítás lefolytatását követően a kereset teljes elutasítását kérte.

Az alperes mindenekelőtt azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét teljes egészében a perben beszerzett igazságügyi szakértői véleményre alapította, az alperesi tényelőadásokat alátámasztó bizonyítékokat figyelmen kívül hagyta, eljárása ellentétes a Pp. 166. §-ában, továbbá 181. § (1) bekezdésében foglaltakkal. Az alperes különösen sérelmezte a beruházást finanszírozó bank műszaki ellenőreként eljáró ... tanúvallomásában foglaltak mellőzését, továbbá azt, hogy az elsőfokú bíróság indítványa ellenére nem ütköztette a szakértői vélemény megállapításait a tanú előadásaival annak ellenére, hogy az érdektelen műszaki ellenőr tényelőadásai véleménye szerint olyan alapinformációk, amelyek nélkül a szakértő megalapozott szakvéleményt nem készíthetett.

Az alperes véleménye szerint az elsőfokú bíróság ugyancsak tévesen és jogszabálysértően mellőzte a banki többletfinanszírozással kapcsolatos kártérítési igénye elbírálásakor a bizonyítás elrendelését, figyelemmel arra is, hogy az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a követelése alapjául szolgáló tényeket előadta, az előadottakat alátámasztó okirati bizonyítékokat csatolta. A felperesi késedelem és a többlet ügyleti kamat felmerülése közötti okozati összefüggés nyilvánvaló, ezért a többletfinanszírozási költség összegének megállapítására nem lett volna mellőzhető az általa indítványozott könyvszakértői bizonyítás elrendelése.

Az alperes véleménye szerint továbbá a beszámítási kifogásként érvényesített kötbérigény elbírálása körében az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok téves mérlegelésével, értékelésével állapította meg azt, hogy 53 napi késedelem nem róható a felperes terhére. Az alperes hangsúlyozta, ... tanúvallomása bizonyítja, hogy a felperes nem kellő létszámmal és nem megfelelően képzett szakemberekkel végezte a munkákat, ez okozta a késedelmet. Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor az elrendelt pótmunkák mennyiségét a felperesi késedelem kimentésére alkalmas körülményként értékelte, figyelemmel arra, hogy felperes a pótmunkákat a teljesítési határidő módosításának kezdeményezése nélkül vállalta, ezért azokra kimentési okként nem hivatkozhat. A kötbérfizetési kötelezettség alól felperest nem mentesíti az a körülmény, hogy a teljesítőképességét meghaladó több irányú szerződéses kötelezettséget vállalt.

Az alperes sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye szerint a felperes terhére róható késedelmes napok számát tovább csökkentette azzal, hogy csak a munkanapokat vette figyelembe.

Alperes az EBH 2001.522 számú határozatban foglaltakra utalva állította azt is, az elsőfokú bíróság anélkül mérsékelte 50 %-kal a szerződésben kikötött késedelmi kötbér mértékét, hogy ennek jogszabályi feltételei fennállnának, a rendelkezésre álló adatok alapján ugyanis egyértelműen megállapítható, hogy a felperes jelentős késedelembe esett, ami súlyos szerződésszegésnek minősül, továbbá késedelmével összefüggésben az alperest kár érte. Az alperes véleménye szerint az elsőfokú bíróság e körben indokolási kötelezettségének sem tett eleget. Eljárása azért is jogszabálysértő és ellentétes a bírói gyakorlattal, mert a késedelemre vezető egyes körülményeket többszörösen is értékelte, ugyanakkor nem tisztázta azt, hogy az általa kimentési okként elfogadott körülmények a kivitelezés mely időszakában jelentkeztek. A pótmunkák mennyiségének arányosítása is téves számításra alapult, mert a pótmunkák ténylegesen nem 14 %-át, hanem csak 8,5 %-át tették ki az alapvállalás értékének.

Az alperes véleménye szerint az első fokú ítélet késedelmi kamat fizetésére kötelező rendelkezése is megalapozatlan, figyelemmel arra, hogy a felperes felszámolója az első fokú eljárásban már csatolt, 2006. szeptember 13-i levelében foglaltakból megállapíthatóan alperessel szemben kizárólag az utolsó szakasz-számlából eredő 1.369.896 forint összegű követelést tartotta nyilván. Ez a levél is bizonyítja azt, hogy a 2004. évben kiállított számláját utóbb maga a felperes „lerontotta”, számlakövetelését könyveiben sem tartotta nyilván. Mindezekből az állapítható meg, hogy számla kibocsátására az előbb említett követelést meghaladóan ténylegesen nem került sor. Számla hiányában az alperes nem esett késedelembe a fizetéssel, ezért késedelmi kamatfizetési kötelezettség nem terheli.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte lényegében helyes indokai alapján, korábbi perbeli nyilatkozatait azzal egészítette ki, hogy miután a perben beszámítási kifogás útján érvényesített kötbérigényét és kártérítési követelését alperes hitelezői igényként nem érvényesítette a felperes ellen folyamatban volt felszámolási eljárásban, a Cstv. 37. § (3) bekezdésének rendelkezései szerint az alperesi követelés felszámolási eljárásban történő érvényesítésére nyitva álló egy éves határidő elmulasztása jogvesztéssel járt, a beszámítási kifogás tárgyát képező követelések megszűntek, mivel a felszámolási eljárásban született egyezségnek sem képezték tárgyát, a fellebbezés ezért sem vezethet eredményre.

Az alperes 2014. március 25-én előterjesztett beadványában a fellebbezésében előadottakat fenntartva a felperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakra tekintettel hangsúlyozta, kizárólag a felperesi munkavégzés szervezetlensége, a szaktudás nélküli munkaerők alkalmazása okozta a kivitelezési munkák jelentős késedelmét, amit ... műszaki ellenőr tanúvallomása is alátámaszt, a tanú által előadottakat az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelésekor nem hagyhatta volna figyelmen kívül.

Az alperes hangsúlyozta azt is, a felperessel kötött vállalkozási szerződés tárgyát oszthatatlan szolgáltatás képezte, amely csak a rendeltetésszerű használatra alkalmas állapot beálltával minősült teljesítettnek.

Az alperes utalt arra is, 2003. október 15-én küldött levelében a teljesítési határidő 2003. október 30-ra történő módosítására tett ajánlatot, erre azonban a felperes nem reagált, és egyébként sem kezdeményezte a teljesítési határidő módosítását. Az alperes véleménye szerint a felperes fellebbezési ellenkérelmében alaptalanul hivatkozik a csődtörvény rendelkezéseire, amely rendelkezések kizárólag a felszámolási eljárásban történő igényérvényesítésre vonatkoznak, és csakis a felszámolási eljárásban bekövetkező jogvesztést szabályozzák, ezért az alperes által beszámítási kifogásként érvényesített igények vonatkozásában a jogvesztés annak ellenére nem következett be, hogy a felszámolási időszak alatt ezen igények hitelezői igényként nem kerültek bejelentésre.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül, a keresetet elutasító, illetve a beszámítási kifogás részbeni megalapozottságát megállapító, fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett részében az ítéletet nem vizsgálta.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetést levonva adott helyt túlnyomó részben a felperes keresetének, az alperesi beszámítási kifogást nagyobb részben megalapozatlannak találva. Ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a beszámítási kifogás megalapozatlansága az elsőfokú bíróság által kifejtettektől eltérő indokok alapján állapítható meg.

A Ptk. 296. § (1) bekezdése arra ad lehetőséget, hogy a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését a jogosulthoz intézett, vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal beszámíthassa. A (2) bekezdés szerint a beszámítás erejéig a követelések megszűnnek.

Beszámításra tehát az egyéb feltételek fennállta esetén is csak fennálló, létező követelés alkalmas. Ezért a követelés beszámítási kifogás útján történő érvényesítésének is nélkülözhetetlen feltétele a beszámítás tárgyát képező követelés fennállta. Ennek hiányában a beszámítási kifogás sem vezethet eredményre.

Az anyagi jogi igény, a követelés megszűnését eredményező jogi tények egyike a jogvesztés, amely a bírói gyakorlatban és a jogirodalomban egységesen elfogadott értelmezés szerint a követelés végleges megszűnését, elenyészését vonja maga után, és amit a bíróságnak főszabályként hivatalból kell figyelembe vennie.

A követelés, anyagi jogi igény végleges megszűnését eredményező jogvesztés egyik sajátos esetét állapítja meg a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló, többször módosított 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 37. § (3) bekezdése, amelynek

a felperes - utóbb egyezséggel zárult - felszámolásának kezdő időpontjában hatályban volt rendelkezése értelmében az (1) és (2) bekezdésben meghatározott esetekben a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezettel szemben fennálló követelések bejelentésére előírt egyéves határidő elmulasztása jogvesztéssel járt. Abból következően, hogy a már kifejtettek szerint a jogvesztés a követelés végeleges megszűnését, elenyészését eredményezi, a felszámolási eljárásban a Cstv. 37. § (3) bekezdése szerinti jogvesztő határidőn belül bejelenteni elmulasztott követelés annak megszűnése folytán utóbb már semmilyen formában nem érvényesíthető, függetlenül attól, hogy a felszámolási eljárás az adós gazdálkodó szervezet jogutód nélküli megszűnésével, vagy a felszámolási eljárásban nyilvántartásba vett hitelezőkkel kötött egyezséggel, az adós fennmaradásával fejeződik be.

A perbeli esetben a rendelkezésre álló adatok alapján - a peres felek egyike által sem vitatott - tényként volt megállapítható, hogy a felperes 2006. március 29. napjától 2008. június 30-ig felszámolás alatt állt, a felszámolás a nyilvántartásba vett hitelezőkkel kötött egyezséggel zárult.

Tényként volt megállapítható az is - a másodfokú eljárásban 2014. március 25-én előterjesztett előkészítő iratában maga az alperes is úgy nyilatkozott -, hogy a jelen perben beszámítási kifogásként érvényesített követeléseik közül az alperes sem késedelmi kötbérigényét, sem kártérítési igényét a felszámolási eljárásban hitelezői követelésként nem jelentette be a felperes felszámolójának.

Arra nézve ugyanakkor a perben nem állt rendelkezésre adat - egyebekben maga az alperes sem állította - hogy a perben beszámítási kifogásként érvényesített bármely követelését egészben vagy részben még a Cstv. 37. § (3) bekezdése szerinti jogvesztő határidő lejártát megelőzően a Ptk. 296. § (1) bekezdése szerint beszámította volna a vele szemben a jelen perben érvényesített felperesi követelésbe, ily módon megszüntetve azt.

Mindezekre tekintettel tévedett az elsőfokú bíróság, amikor nem észlelte hivatalból az alperesi beszámítási kifogás tárgyát képező követelések jogvesztés folytán bekövetkezett megszűnését, és a már megszűnt, fenn nem álló követelések érvényesítésére irányuló beszámítási kifogás érdemi elbírálásába bocsátkozott anélkül, hogy a beszámítás Ptk. 296. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei fennálltak volna.

Ugyanakkor arra tekintettel, hogy a felperes nem terjesztett elő fellebbezést, az ítéletnek az alperesi beszámítási kifogást részben megalapozottnak találó részével szemben, a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (3) bekezdésére figyelemmel a fellebbezéssel nem támadott részében az ítéletet nem bírálta felül.

Az ítélet beszámítási kifogás megalapozatlanságát megállapító részével szemben az alperes által előterjesztett fellebbezés a kifejtettekre figyelemmel nem vezethetett eredményre, e körben a Fővárosi Ítéltábla a kifejtett jogi álláspontjára tekintettel az első fokú ítélet indokolásában foglaltakat mellőzi.

A Fővárosi Ítéltábla az első fokú ítélet késedelmi kamat fizetésére kötelező rendelkezése vonatkozásában sem találta megalapozottnak az alperesi fellebbezést. A rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján ugyanis aggálytalanul megállapítható, hogy a felek 2004. április 2-i, a perbeli vállalkozási szerződésből eredően a felperest megillető követelések tárgyában létrejött megállapodással zárult egyeztetését követően a felperes 2004. augusztus 30-án összesen 16.550.369 forint követelésről állított ki számlát az alperessel szemben 2004. szeptember 17-i fizetési határidővel. E számlákat azonban az alperes anélkül küldte vissza, hogy a számlákban foglalt felperesi fizetési felszólítás szerinti fizetési kötelezettségét az esedékességkor teljesítette volna. A perben nem áll rendelkezésre bizonyíték arra nézve, hogy utóbb a számlákban foglalt követeléséről a felperes lemondott volna, önmagában az, hogy a számlák kiegyenlítésének alperesi megtagadását követően a felperes követelését huzamosabb időn keresztül nem érvényesítette, illetve könyveiben nem tartotta nyilván, nem eredményezte az alperes fizetési kötelezettségének megszűnését, és nem mentesítette alperest a késedelem Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti objektív jogkövetkezménye alól. A rendelkezésre álló adatok alapján nem volt megállapítható az sem, hogy a felperes számláit utóbb stornózta volna, ezt az alperesi állítást a felperes vitatta, az alperes pedig az előadását alátámasztó bizonyítékot nem terjesztett elő.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve az ítélet fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján alperest kötelezte a felperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alkalmazásával megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, míg az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2014. március 27.

Dr. Tibold Ágnes s.k.,
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.,
s.k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr.
bíró